EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.8.14.
COM(2020) 372 final

# A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

## Az Európai Örökség cím értékelése

{SWD(2020) 161 final}

# A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

## Az Európai Örökség cím értékelése

**Az Európai Örökség címmel** az Európai Unió[1] az európai történelem és kulturális örökség közös értékei és elemei alapján az Unióhoz tartozás érzését, valamint a nemzetek és régiók sokszínűsége iránti megbecsülést kívánja megerősíteni az európai polgárokban, különösen a fiatalokban. Ezen uniós fellépés a közös európai történelemre és értékekre összpontosítva hozzájárul a kultúrák közötti párbeszéd megerősítéséhez; a helyszínek megőrzésére kisebb hangsúlyt helyez. Írország és Svédország kivételével az összes tagállam részt vesz benne[2].

A Bizottság ez idáig negyvennyolc helyszínnek ítélte oda az Európai Örökség címet szimbolikus értékük, az európai történelemben betöltött szerepük, valamint az **Európai Unió és a polgárok közötti kapcsolat szorosabbra fűzését** szolgáló tevékenységük elismeréseként. Az Európai Örökséggel kapcsolatban a „helyszínek” a következőt jelentik: adott helyhez kötődő műemlékek, természeti, víz alatti, régészeti, ipari vagy városi helyszínek, kultúrtájak, emlékhelyek, kulturális javak és tárgyak, valamint a szellemi örökség, beleértve a kortárs örökséget is. Az Európai Örökség címmel pénzdíj nem jár.

A Bizottság az Európai Örökség címre vonatkozó fellépést egy független szakértőkből álló európai testület segítségével hajtja végre, amely az uniós szintű kiválasztás és ellenőrzés lebonyolításáért felel.

Az Európai Örökség címről készült jelen **értékelő** jelentés az 1194/2011/EU határozat[3] 18. cikkének megfelelően kerül benyújtásra, és azt az összes alátámasztó adatot ismertető bizottsági szolgálati munkadokumentum kíséri. A jelentés alapját az összes érdekelt felet megszólító nyilvános konzultáció során kapott 102 válasz képezi. Az értékelés a fellépés végrehajtása terén tett előrelépéseket méri fel az Európai Örökség cím **fennállása első hat évének (2011–2017)** viszonylatában abból a célból, hogy a fellépést tovább lehessen fejleszteni az abban rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázása, valamint minőségi előrelépés elérése érdekében. Az értékelés a minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatásokban[4] meghatározottaknak megfelelően öt kritériumot vizsgál: relevancia, koherencia, hatékonyság, eredményesség, valamint uniós hozzáadott érték.

Az értékelés összességében arra enged következtetni, hogy **az Európai Örökség címre vonatkozó fellépés továbbra is releváns az EU jelenlegi kulturális igényei szempontjából,** összhangban áll az Új európai kulturális menetrenddel[5], valamint az uniós polgárok kultúrával

[1] Az Európai Parlament és a Tanács 1194/2011/EU határozata (2011. november 16.) az Európai Örökség címre vonatkozó európai uniós fellépés létrehozásáról, HL L 303., 2011.11.22., 1. o.

[2] Az Egyesült Királyság az értékelés idején még uniós tagállam volt, de nem vett részt az Európai Örökség címre vonatkozó fellépésben.

[3] HL L 303., 2011.11.22., 1. o.

[4] https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox_hu

[5] A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: „Az új kulturális menetrendről”, COM(2018) 267 final, 2018. május 22.

és kulturális örökséggel kapcsolatos növekvő érdeklődésével, amit a kulturális örökség európai évének (2018) jelentős részvételi aránya is alátámasztott. Az értékelés megállapításai szerint – a részleteket lásd a bizottsági szolgálati dokumentumban – a fellépést tovább kell fejleszteni, ám a földrajzi hatályának nem kell túlterjednie az EU határain, amíg a fellépés nem nyugszik szilárdabb alapokon az Unióban.

## 1. Relevancia

Az értékelés megállapításai szerint az Európai Örökség címet **releváns**, hiszen az európai polgárok **egyre jobban érdeklődnek a kultúra és a kulturális örökség iránt**. A tapasztalatok és a bevált gyakorlatok uniós szintű megosztásának elősegítése rendkívül fontos, mivel a kultúra és a kulturális örökség európai szintű együttműködést kíván. Ez a legígéretesebb módja a mélyebb szakmai ismeretek és gyakorlatok kialakításának, valamint az Európán belüli szakmai kapcsolatok megerősítésének. Ugyanakkor a végrehajtás első néhány évében **még nem sikerült kiaknázni a fellépésben rejlő potenciált ezen a területen**, és nem minden tagállam vesz részt a fellépésben.

- A Bizottság folytatja a fellépés továbbfejlesztését, és fokozza az összes tagállam bevonására irányuló erőfeszítéseit.

## 2. Koherencia

Az értékelés szerint az Európai Örökség cím **egyedi kezdeményezés az Unión belül.** Az Európai Örökség cím kisebb hangsúlyt helyez a helyszínek megőrzésére, és inkább arra összpontosít, hogy megismertesse az európai polgárokat az európai történelemmel és kultúrával. Az értékelés emellett megállapította, hogy az Európai Örökség cím a célkitűzései tekintetében több hasonlóságot mutat a kultúra területét érintő más uniós kezdeményezésekkel és programokkal, mint az UNESCO programjaival. Mindazonáltal az értékelés azonosított némi átfedési kockázatot az Európai Örökség cím és az Európa Tanács „Kulturális útvonalak” programja között.

Mivel a **kulturális örökség több területet is magában foglal**, az Európai Örökség cím bizonyos mértékű szinergiákra ad lehetőséget a fellépés és a szociális, gazdasági és nemzetközi szakpolitikai területek között. E szinergiák kialakítására lehetőség kínálkozhat az Új európai kulturális menetrend és a kulturális örökségért való fellépés európai kerete[6] által biztosított aktívabb szakpolitikai együttműködés eredményeképp. Ezenkívül esetlegesen bizonyos szinergiák érhetők el az Európai Örökség cím, valamint az oktatás és a képzés területét érintő uniós programok, például az Erasmus+ program között is.

- A Bizottság továbbra is megőrzi az európai kulturális örökség helyszíneinek Európa történelme és kultúrája, és/vagy az Unió építése szempontjából betöltött európai jelentőségére helyezett fő hangsúlyt a fellépés sajátos jellemzőjeként, és továbbra is ez fogja képezni a fellépés továbbfejlesztésének, illetve célkitűzései elérésének alapját.
- A Bizottság az Európai Örökség cím, valamint a kultúra, az oktatás és a polgárság területét érintő egyéb európai fellépések (például Európa a polgárokért program, Erasmus+ program, DiscoverEU, Európa kulturális fővárosai stb.) között azonosított koherenciák és szinergiák kiaknázására fog törekedni.

[6] A kulturális örökségért való fellépés európai kerete, SWD(2018) 491 final, 2018. december 5.

## 3. Hatékonyság és irányítás

Az Európai Örökség cím **helyszínek széles körének** ítélhető oda: legyen szó anyagi és eszmei, egyéni és több helyszínre kiterjedő, nemzeti és transznacionális helyszínekről. Az értékelés ezt **előnynek tekinti a tekintetben, hogy a cím sokféle lehetséges helyszín megnyerésére és egyesítésére** lehet alkalmas, és abból a szempontból is, hogy a fellépés ezáltal jól elkülönül a kulturális örökség területére irányuló egyéb kezdeményezésektől. A **közös kiválasztási kritériumok** bevezetése volt az egyik fő változtatás 2011-ben, amikor az Európai Örökség címet kormányközi kezdeményezésből uniós szintű fellépéssé alakították át. A közös kiválasztási kritériumok biztosítják, hogy a helyszínek relevánsak legyenek az Európai Örökség cím célkitűzései szempontjából, ugyanis a kijelölt **helyszínek egyértelműen meghatározzák európai jelentőségüket,** és kötelezettséget vállalnak olyan tevékenységek végrehajtása mellett, amelyekkel elérhetők a fellépés célkitűzései. A közös kiválasztási kritériumok emellett a fellépés identitásának formálásához is hozzájárultak.

Az értékelés hangsúlyozta, hogy – a kulturális örökség területét érintő egyéb programokkal és kezdeményezésekkel összevetve – az **európai jelentőség kritériuma sajátos jellemzője a fellépésnek,** és *de facto* az Európai Örökség cím odaítélésének alapvető kritériumát képezi. Ugyanakkor az értékelés arra a következtetésre jutott, hogy az **európai narratíva kialakítása** a címre pályázó helyszínek jelentős hányada számára **nehézséget okoz.**

- A Bizottság törekedni fog arra, hogy segítse a címre pályázó, valamint az Európai Örökség címben részesített helyszíneket az európai narratíva kidolgozásában annak érdekében, hogy megfeleljenek, illetve továbbra is megfeleljenek az európai jelentőségre vonatkozó kritériumnak.

Az értékelés szerint annak ellenére, hogy az odaítélhetőségi kategóriák magukban foglalják az **együttműködés és a tematikus hálózatépítés** lehetőségét, ez egyelőre nem valósult meg teljes mértékben. A címet 2013 és 2017 között elnyerő helyszínek többsége egyéni helyszín volt – javarészt történelmi épületek, a dokumentációs és építészeti örökség tagjai, valamint emlékhelyek. 2018 előtt csupán egy transznacionális és egy nemzeti tematikus helyszín nyerte el a címet.

- A Bizottság fokozni fogja a tagállamok közötti együttműködés és tematikus hálózatépítés előmozdítására irányuló erőfeszítéseit annak érdekében, hogy több transznacionális és nemzeti tematikus helyszín nyerhesse el a címet.

A fellépés hatásvizsgálata abból a feltételezésből indult ki, hogy egy **két szakaszból álló kiválasztási folyamattal** – vagyis egy nemzeti szintű előzetes kiválasztással, majd egy uniós szintű kiválasztással – lehetne biztosítani a cím Unión belüli igazságos földrajzi elosztását. Az értékelés megállapította, hogy az Európai Örökség cím földrajzi eloszlása a fellépés végrehajtása első éveinek lezárultával továbbra sem kiegyensúlyozott, és a nagyobb államok még mindig több olyan helyszínt tudhatnak magukénak, amelyek elnyerték a címet.

- A Bizottság minden tagállamot arra fog ösztönözni, hogy vegyen részt a fellépésben, és fokozott figyelemben fogja részesíteni azon részt vevő tagállamok pályázatait, amelyek még nem rendelkeznek az Európai Örökség címet viselő helyszínnel.

A cím elnyerésére pályázó helyszínek kiválasztása két szakaszból áll: kétévente legfeljebb két helyszín nemzeti szintű előzetes kiválasztása; ezt követi a helyszínek európai testület általi kiválasztása a Bizottság felelőssége mellett. Az értékelés arra a következtetésre jutott, hogy a két szakaszból álló kiválasztási folyamat nem feltétlenül hatékony, ugyanis minden pályázatot

értékelnek; még azokat is, amelyek esetében az adott helyszín nem igazolja egyértelműen a pályázatában a szimbolikus európai értéket. Mivel a szubszidiaritás elvének megfelelően minden tagállam kialakítja az előzetes kiválasztásra vonatkozó saját eljárásait és ütemtervét, a kulturális örökség helyszíneinek eltérő lehetőségek állnak rendelkezésükre a fellépésben történő részvételre.

A fellépés **uniós szintű, európai testület támogatásával zajló kiválasztási folyamata jól működik**. Az értékelők egy olyan területet azonosítottak, ahol az értékelési folyamat hatékonysága fokozható lenne. A cím csak akkor ítélhető oda egy adott helyszínnek, ha pályázata mindhárom kritériumot teljesíti. Bár a ki nem választott helyszínek háromnegyede nem felelt meg az európai jelentőség kritériumának, és így nem nyerhette el a címet, az uniós testület értékelte a pályázatot a másik két kritérium – nevezetesen a javasolt projekt és az operatív kapacitás – szempontjából.

A testület a nemzeti koordinátoraikon keresztül közli a címre pályázó helyszínekkel a kiválasztással kapcsolatos döntéseit, és jelentést készít az előzetesen kiválasztott helyszínekről a Bizottság számára közzététel céljából. A kiválasztott helyszínek kielégítőnek találják a kommunikáció és a visszajelzés ezen formáját, a ki nem választott helyszínek azonban egyénre szabottabb és részletesebb magyarázatot részesítenének előnyben. A cím odaítéléséért versenyben lévő, az uniós szintű kiválasztás során ki nem választott pályázó helyszínek a következő években új pályázatokat nyújthatnak be nemzeti szintű előzetes kiválasztásra.

- A Bizottság a jövőbeli kiválasztások esetében mérlegelni fogja, hogy milyen módon lehetne hatékonyabbá tenni a kiválasztási folyamatot, és hogyan lehetne megkönnyíteni a kulturális örökség helyszínei számára a fellépésben való részvételt a tájékoztatás javítása révén.
- A Bizottság felméri a kiválasztási és értékelési folyamatok észszerűsítésének lehetőségeit, valamint azt, hogy hogyan lehetne részletesebb visszajelzést adni a kiválasztás eredményéről. Az uniós testület továbbra is azzal a céllal értékeli a cím odaítélésének valamennyi kritériumát, hogy a pályázatban szereplő összes információt alapul vehesse az értékeléshez.

Az értékelés megkérdőjelezi a nemzeti kvóták hatékonyságát, vagyis azt, hogy tagállamonként minden kiválasztási évben legfeljebb egy helyszínt lehet kiválasztani. Bár a kvóták a fellépés kezdeti szakaszában hasznosak lehettek az Európai Örökség címet elnyerő helyszínek számának szabályozásához, idővel nagy valószínűséggel akadályozzák majd a fellépés továbbfejlesztését.

- A Bizottság az 1194/2011/EU határozat (jogalap) felülvizsgálata esetén a tagállamokkal egyeztetve mérlegelné, hogy milyen lehetőségek kínálkoznak a tagállamonként egyetlen helyszínt engedélyező nemzeti kvóta eltörlésére.

Az értékelés megállapította, hogy a feladatban részt vevő helyszínkezelők és európai testület pozitívan ítélte meg a címet 2016-ban **elnyerő helyszínek első ellenőrzését**, amely azt hivatott biztosítani, hogy a helyszínek továbbra is megfeleljenek a kritériumoknak, valamint eleget tegyenek a pályázatukban benyújtott projekt- és munkatervben foglaltaknak. A helyszínkezelők többsége nagyra becsülte, hogy lehetősége nyílt a helyzetértékelésre az elért eredmények, valamint a helyszín teljesítménye terén tett előrelépések terén. Az elemzések szerint a helyszínek az európai testület által a kiválasztási folyamat során megfogalmazott ajánlások felét teljes mértékben vagy részben végrehajtották, mire sor került az ellenőrzésre.

Ugyanakkor az ellenőrzés jelen formájában inkább teljesítményértékelésként működik, semmint szigorú értelemben vett ellenőrzésként. Az értékelés fontosnak tekinti egy, a tagállamok számára egységes mutatókat megfogalmazó, egyértelmű ellenőrzési keret kialakítását, amellyel biztosítható az ellenőrzési folyamat koherens megközelítése.

- A Bizottság folytatni fogja a jövőbeli ellenőrzési feladatok ellenőrzési eljárásainak értékelését és tökéletesítését.

Az értékelés megállapította, hogy az **Európai Örökség cím nyilvánosság felé történő közvetítése** korlátozottan valósul meg. Nem minden helyszín használta ki a Bizottság által létrehozott láthatósági és márkaépítési anyagokat. Emellett az európai fellépés végrehajtásában részt vevő szereplők – nevezetesen a Bizottság, a nemzeti koordinátorok és a helyszínkezelők – közötti kommunikáció tökéletesítésre szorul. A helyszínek között kezd kialakulni a hálózatépítés, és a fellépés keretében nagy az igény az intenzívebb kommunikációra.

- A Bizottság fokozni fogja az európai fellépéssel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek intenzitásának növelésére, valamint a helyszínek közötti együttműködés és tematikus hálózatépítés előmozdítására irányuló erőfeszítéseit.
- A jelenlegi Kreatív Európa program keretében[7] pénzeszközöket különítettek el az Európai Örökség címet elnyerő helyszínek 2019-es és 2020-as hálózatépítési és kapacitásépítési tevékenységeinek tervezésére és kezelésére.

## 4. Eredményesség

Az értékelés megállapította, hogy az Európai Örökség címre vonatkozó fellépés az elindítása óta **előrelépéseket tett két általános célkitűzésének** – nevezetesen az Unióhoz tartozás érzésének európai polgárokban történő megerősítésének, valamint a kultúrák közötti párbeszéd élénkítésének – megvalósítása terén. A nyilvános konzultáció Európai Örökség címet elnyert helyszíneket meglátogató válaszadóinak többsége egyetért azzal, hogy a látogatás megerősítette bennük az Unióhoz tartozás érzését. Ami a kultúrák közötti párbeszéd megerősítését illeti, a helyszínkezelők kultúrák közötti párbeszéddel kapcsolatos korlátozott ismeretei, valamint a többnyelvű kommunikáció korlátai akadályozzák a leginkább az e célkitűzés elérésének irányába tett lépéseket.

- A Bizottság fel fogja térképezni, hogy milyen módon lehetne bővíteni a helyszínkezelők kulturális párbeszéddel kapcsolatos ismereteit, valamint az annak megerősítése iránti elkötelezettségét annak érdekében, hogy jobban hozzájáruljanak a fellépés általános célkitűzéseinek megvalósításához.

Az értékelés a fellépés elindítása óta előrelépést figyelt meg a helyszínek európai jelentőségének és szimbolikus értékének kiemelése, valamint azok európai szintű láthatóságának és vonzerejének növelése terén. Ennek ellenére az európai narratíva kidolgozása továbbra is kihívásnak bizonyul egyes helyszínek esetében, és a közös témák azonosítása változatlanul nehézséget jelent az Európai Örökség cím teljes hálózata számára.

Az értékelés emellett megállapította, hogy előrelépés történt az európai polgárok Európa történelmével és az Unió építésével, valamint a saját közös, de eltérő kulturális örökségükkel kapcsolatos mélyebb ismereteinek gyarapítása terén. A nyilvános konzultáció válaszadói

[7] Az Európai Parlament és a Tanács 1295/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a Kreatív Európa program (2014–2020) létrehozásáról, HL L 347., 2013.12.20., 221. o.

egyetértettek azzal, hogy az Európai Örökség címet elnyerő helyszínek közvetlen vagy online meglátogatása segítette őket az európai történelem és kultúra mélyebb megértésében, és az Európa építésével és integrációjával kapcsolatos ismereteik bővítésében.

Az értékelés megállapította, hogy a helyszínek többsége fokozta és javította a megismerhetőségét a látogatók számára, többek között idegen nyelveken is rendelkezésre álló, virtuális formában. Noha a címet sikeresen beépítették a helyszínek kommunikációs és oktatási tevékenységeibe, változatlanul **szükség van olyan egyéb oktatási tevékenységek kialakítására**, amelyek a közös kulturális örökség témájával foglalkoznak. Számos helyszín számára továbbra is kihívást jelent, hogy a helyi közösségekkel folytatott együttműködés céljából elérje az ottani közönségeket. Ez idáig kevés előrehaladás történt a kulturális örökség és a kortárs művészeti és alkotói tevékenység közötti szinergiák előmozdítása terén. Ezenkívül semmilyen bizonyíték nem utal arra, hogy az Európai Örökség cím hozzájárul a régiók gazdasági és fenntartható fejlődéséhez, különösen a kulturális turizmus révén; bár a helyszínek egyharmada arról számolt be, hogy részt vesznek helyi közösségekkel és vállalkozásokkal folytatott együttműködési tevékenységekben.

Az értékelés arra a következtetésre jutott, hogy az összes helyszín fele hajtott végre közös tevékenységeket – például kiállítások, konferenciák, előadások, koncertek, műhelytalálkozók és promóciós rendezvények formájában – az Európai Örökség címet elnyerő olyan helyszínekkel, amelyek más tagállamokban találhatók. Bizonyos helyszínek előnyben részesítik az olyan helyszínekkel folytatott együttműködést, amelyek nem nyerték el az Európai Örökség címet, de hasonló témával foglalkoznak, míg az Európai Örökség címet elnyerő helyszínek fele fokozni szeretné az együttműködést a fellépésen belül. Az érdekelt felek egyértelműen hangot adtak azon kívánságuknak, hogy kialakítsák az Európai Örökség címet elnyerő helyszínek egy olyan hálózatát, amely együttműködési struktúraként működhet.

Az Európai Örökség címet elnyerő helyszínek beszámolója szerint **számos előnyre tettek szert a cím odaítélése miatt**; idetartozik többek között a szilárdabb helyi támogatás és az európai vetület; a nagyobb médiafigyelem; az Európával alkotott szorosabb integráció; valamint a fokozott láthatóság és nagyobb látogatottság. Ezzel szemben az Európai Örökség cím elnyerése jelentős ráfordításokat igényel a projekt végrehajtásához szükséges emberi és pénzügyi erőforrások terén.

- A Bizottság tevékenységeket indított annak érdekében, hogy hozzájáruljon az Európai Örökség címet elnyerő helyszínek nemzetközi fellépésére irányuló kapacitásépítéshez, valamint az Európai Örökség cím célkitűzéseihez, és az elért eredmények fenntarthatóságához többek között képzési tevékenységek és a személyzet helyszíneken átívelő mobilitása révén.

## 5. Uniós hozzáadott érték

A fellépés európai szintű működése által teremtett hozzáadott érték – a korábbi kormányközi fellépéshez viszonyítva – elsősorban az Európai Örökség címet elnyerő helyszínek európai jelentőségének kiemelésében áll. A helyszínek kézzel fogható tartalommal tölthetik fel az olyan elvont fogalmakat, mint az európai értékek és identitás. Az Európai Örökség címet elnyerő helyszínek emellett kapcsolódási pontot alkothatnak az európai narratívák, valamint a helyi helyszínek és polgárok között. A kultúrák közötti párbeszéd megerősítése terén egyelőre nem figyelhető meg konkrét uniós hozzáadott érték. Ez az örökségi helyszínek jellemzőiből adódhat, ugyanis azok a társadalmi-kulturális, előadóművészeti vagy városi területekkel

ellentétben stb. ritkán helyeznek különös hangsúlyt a kultúrák közötti párbeszéd támogatása szempontjából nagy potenciállal rendelkező tevékenységekre.

Az EU részvétele közös kiválasztási kritériumok megalkotását, valamint európai szintű kiválasztási és ellenőrzési eljárások kialakítását vonta maga után. Ezek a fejlemények a korábbi kormányközi kezdeményezéssel összevetve fontos hozzáadott értékként azonosíthatók. Az Európai Örökség címet elnyerő helyszínek felismerik a fellépés uniós hozzáadott értékét abban a tekintetben, hogy lehetőségük nyílik a tapasztalatok és bevált gyakorlatok megosztására, az egymástól való tanulásra, valamint a közös európai témák narratívájának kidolgozására.

Az értékelés megállapította, hogy a fellépés európai hozzáadott értékét korlátozhatja annak túl szűk hatálya (vagyis az, hogy a helyszínekre összpontosít). A fellépés megszüntetése azonban korai lenne, és negatív üzenetet közvetíthet a polgárok, illetve különösen a helyszínekhez kötődő érdekeltek és a kulturális örökség ágazata felé. Az Európai Örökség címet elnyerő helyszínek európai jelentőségük kiemelésére, valamint a polgárok tudatosságának növelésére irányuló törekvései súlyos kárt szenvednének.

- A Bizottság mérlegelni fogja, hogy miként lehetne a fellépés hatályát bővíteni, különösen a helyszínek európai narratívájának kidolgozása és közvetítése; az Európai Örökség címet elnyerő helyszínek együttműködésének és tematikus hálózatépítésének fokozása; valamint a kapacitásépítésükhöz történő hozzájárulás révén.